

"بسمه تعالی"

گزارش ارزیابی نقادانه مقاله کیفی در سلسله جلسات ژورنال کلاب

نام دانشجو: لاله پیاھو

نکات آموزشی و پژوهشی مقاله با عنوان "

An ethnographic study exploring factors that minimize lunch waste in Tokyo elementary schools"

که به عنوان یک مطالعه اتنوگرافی از انواع مقالات کیفی توسط Izumi و همکاران در سال ۲۰۲۰ انجام شده و در ژورنال "Public Health Nutrition" به چاپ رسیده است.

هدف کلی مقاله و نتایج:

- مطالعه با هدف کلی شناسایی فاکتورهایی که میتوانند ضایعات غذایی را در مدارس ابتدایی توکیو کاهش دهد انجام شد و بخش دوم اهداف ذکر شده مربوط به چگونگی بکارگیری این فاکتورها را در مدارس ایالات متحده بوده است.
- بین دو اصطلاح "Food loss" و "Food waste" تفاوت وجود دارد که "Food loss" مربوط به ضایعات یا هدر رفت غذا در مراحل تولید/ برداشت، پس از برداشت و نیز فرآوری محصولات غذایی است در حالیکه "Food waste" مربوط به ضایعات یا هدررفت غذا زمانی است که غذا در جیره غذایی توسط مصرف کننده به هدر می رود.
- مدارس نقش مهمی در کاهش ضایعات غذایی ایفا می کنند. این ارگان دولتی هم از طریق آموزش اهمیت این موضوع به دانش آموزان و هم از طریق "برنامه ناهار مدارس" می توانند نقش مهمی ایفا کنند.
- ضایعات غذایی طبیعتاً با مضرات زیست محیطی، مالی و سلامتی بسیاری همراه است که این خطرات بخصوص در کشورهای کم درآمد که بخش مهمی از نیاز کالریکی روزانه خود را از ناهار مدارس تامین می کنند، بیشتر جلوه می کند.
- علاوه بر ارتقای سلامتی جسمی، اجتماعی و تکامل ذهنی برای بازبینی شده "قانون ناهار مدارس" در ژاپن علاوه بر اهداف قبلی که شامل: ارتقای فهم بهتر رژیم غذایی در زندگی هرفرد و ارتقای عادات غذایی مطلوب، غنی تر کردن زندگی مدرسه و ارتقای اجتماعی بودن، پیروی از تغذیه صحیح و ارتقای سلامتی و فهم صحیح فرایند تهیه، توزیع و مصرف غذا بودند سه اصل دیگر احترام به طبیعت و نیروی انسانی درگیر در زنجیره غذا و پیاده سازی فرهنگی استفاده از غذاهای سنتی و محلی نیز اضافه شدند.
- مهمترین فاکتورهای تاثیر گذار بر کاهش ضایعات غذایی ناهار در مدارس توکیو:
 - تقویت هنجارهای اجتماعی برای خوردن بدون ضایعات
 - طراحی منو غذایی برای دریافت غذاهای جدید و ناآشنا و یا غذاهایی که افراد تمایلی به مصرف آنها ندارند
 - لحاظ کردن آموزش غذا و تغذیه در کوریکولوم آموزشی مدارس
 - آموزشهای چین سرو ناهار دانش آموزان توسط معلمان در مورد اندازه های غذایی

○ توزیع باقیمانده های غذایی به دانش آموزانی که تمایل به دریافت غذای بیشتری دارند

○ مدیریت زمان و تشویق دانش آموزان

➤ فاکتورهای موثر در کاهش ضایعات غذایی ناهار مدارس در توکیو می توانند با تغییراتی در مدارس ایالات متحده نیز بکار روند که این تغییرات شامل: اندازه گیری و گزارش میزان ضایعات غذایی مدارس برای تاثیر گذاری بر روی هنجارهای اجتماعی، آموزش دانش آموزان در مورد اهمیت ضایعات غذایی، پیشنهاد اندازه های غذایی ناهار مدارس انعطاف پذیر و انتخابی و ایجاد فرصت مشارکت دانش آموزان برای حل مشکلات ضایعات ناهار مدارس.

پیام های پژوهشی:

➤ با توجه به نوع مطالعه که به عنوان یک مطالعه اتنوگرافی، هدف بررسی عوامل تاثیر گذار بر ضایعات غذایی در فرهنگ کشور توکیو بود، برای اینکه اثر reflexivity حذف می شد محققین بایستی در فرهنگ آن جامعه برای مدت طولانی حضور داشتند.

➤ در مطالعات اتنوگرافی از روش های مختلف و متنوع برای جمع آوری داده ها استفاده می شود و برای کم کردن biasها از triangulation استفاده می شود

➤ در خصوص روش های جمع آوری داده ها به تفکیک، اطلاعات کامل و با جزئیات بایستی ارائه شود، به عنوان مثال در روش مشاهده، روش مصاحبه و غیره

➤ روش آنالیز داده های به دست آمده و تم های مستخرج از داده ها و نحوه کد بندی بایستی اشاره شود.

نقد مقاله

عنوان:

- با توجه به اینکه هدف از انجام مطالعه در دو بخش "عوامل تاثیرگذار بر ضایعات غذایی در مدارس توکیو و چگونگی تعمیم آن به مدارس ایالات متحده" تعریف شده بود، بهتر بود در عنوان مقاله به هر دو هدف اشاره کلی می شد در حالیکه عنوان مقاله بیشتر در بردارنده یکی از اهداف بود.
- نویسندگان مقاله از دو کشور ژاپن و ایالات متحده بودند و تخصص افراد با موضوع مورد بررسی ارتباط داشتند.

چکیده:

- در روش کار چکیده بهتر بود مجددا در بخش مربوط به شرکت کنندگان روش های جمع آوری داده ها ذکر نمی شد (در اهداف چکیده یکبار ذکر شده بود) و به اطلاعات مهم و تاثیرگذار افراد شرکت کننده بر نتایج اشاره می شد.

کلمات کلیدی:

- با توجه به ماهیت مطالعه تعداد کلمات کلیدی بکار رفته کمتر بود و بهتر بود تعداد کلمات کلیدی برای افزایش مشاهده مقاله زیادتیر بود.

مقدمه و اهمیت موضوع:

- بخش مقدمه مقاله با توضیحات کلی و روشن کردن پاره ای اصطلاحات مرتبط با مفاهیم مختلف به موضوع اصلی که ضایعات مدارس پرداخته بود و در واقع اصل کل به جزء رعایت شده است.
- با توجه به ماهیت نوع مطالعه - اتنوگرافی - نویسندگان مقاله توضیحات جامع و کاملی برای آشنایی با فرهنگ آن جامعه را ارائه کرده بودند که جزء نقاط قوت مطالعه محسوب می شدند. در واقع در کنار برنامه های بکار رفته تحت عنوان قانون ناهار مدارس و ذکر تاریخچه ظهور این قوانین و همچنین نقاط ضعف آنها، توضیحات کامل و جامعی جهت آشنایی هر چه بیشتر با فرهنگ آن جامعه ارائه شده بود.
- مروری بر متون به صورت مختصر برای توجیح چرایی انجام مطالعه انجام شده بود و در پایان بخش مقدمه هدف از انجام مطالعه ذکر شده بود.

روش کار

- با توجه به ماهیت مطالعه که نوعی مطالعه اتنوگرافی بود در ابتدای این بخش توضیح مختصری در مورد این نوع مطالعات ارائه شده بود.
- تعداد افراد شرکت کننده در مطالعه مشخص نبود که براساس چه معیاری انتخاب شده بودند و بهتر بود اطلاعات دیگری از جمله نژاد، شرایط اقتصادی و سایر خصوصیات دموگرافیک افراد ارائه می شد. در مورد اینکه بازه سنی افراد شرکت کننده در یک بازه بودند دلیل خاصی ذکر نشده بود.
- روش نمونه گیری هدفمند با بیشترین تنوع بوده است که ذکر شده بود و بازه زمانی انجام مطالعه نیز بیان شده بود.
- یکی از مهمترین خصوصیات این نوع از مطالعات این است که در جمع آوری داده ها از Multi-sources (Data-triangulation) استفاده شود که در این مطالعه نیز از چهار منبع مشاهده، مصاحبه عمیق، مشاهده شرکت کنندگان و مستندات مربوطه استفاده شده بود.
- به منظور جمع آوری اطلاعات بیشتر و عمیق تر از پرسشنامه نیمه ساختار یافته استفاده شده بود (اشاره به نوع پرسشنامه بکار رفته در مصاحبه) و اینکه هر بار مصاحبه ضبط می شد. و نمونه سوالات مصاحبه نیز در متن مقاله آورده شده است که جزء نقاط قوت مطالعه بوده است. همچنین به مدت زمان مصاحبه (حدود یک ساعت) اشاره شده که بهتر بود مدت زمان مصاحبه برای کارایی بیشتر کمتر می بود. مکان مصاحبه نیز اشاره شده است.
- از نظر اخلاقی می بایستی کد اخلاق مطالعه ذکر می شد و فقط به اینکه از نظر اخلاقی تایید شده است، نبایستی بسنده می شد.
- یکی از نقاط قوت این مطالعه نوع مشاهده محققین بودند که از مشاهده مشارکتی (شرکت در فعالیت ها) استفاده کرده بودند.
- در خصوص تعداد جلساتی که مشاهده انجام شده بود نیز اطلاعاتی ارائه کرده بود.
- از روش آنالیز تماتیک استفاده شده بود که به منظور افزایش credibility از member-check استفاده شده بود.
- به نحوه کد بندی دادهها و استخراج تم ها اشاره نشده بود که بهتر بود برای درک بهتر این مورد لحاظ می شد یا در قالب یک جدول کد های استخراج شده و نحوه تقسیم بندی آنها ارائه می شد.

نتایج و بحث:

- بهتر بود نتایج به دست آمده و تم های مستخرج از داده ها به صورت شکل ارائه می شد.
- به منظور افزایش credibility، از verbatim ها برای هر بخش از نتایج ارائه شده استفاده شده است.

- در مجموع یکی از ویژگی های اصلی مطالعات کیفی تعمیم پذیری ضعیف این نوع از مطالعات است که تعمیم پذیری نتیجه این مطالعه نیز با توجه به تفاوت فرهنگی کشور ژاپن به ایالات متحده مشکل است.

محدودیت ها:

- ذکر محدودیت های مطالعه جزء روشهایی است که میتواند در افزایش Transferability موثر باشد. اگرچه با توجه به ماهیت مطالعه حجم کم نمونه توجیح پذیر بوده و جزء محدودیت های مطالعه محسوب نمی شود
- از طرفی به توجه به اینکه در بخش روش کار مقاله ذکر شده که افراد انتخاب شده برای شرکت در مطالعه از یک روش قابل اعتماد انتخاب شده است، بنابراین احتمال وجود Bias در ارائه اطلاعات توسط افراد شرکت کننده توجیح پذیر نمی باشد.

نتیجه گیری: در بخش نتیجه گیری بهتر بود در مورد مطالعه و هدف بررسی شده و نتایج به دست آمده بیشتر تاکید می شد در حالیکه در این بخش بیشتر به پیشنهادات برای سیاست گذاران و تصمیم گیران آموزش پیشنهاداتی ارائه شده است.

- ✓ یکی از نقاط قوت مطالعه می تواند بخش Acknowledgement مقاله باشد که اسامی افراد شرکت کننده در مطالعه را نیز در این بخش اشاره کرده است.

با تشکر